

Áruán buk ái Paulo a le on uri narsán bos tám ruruna á KORIN

Worwor táil

I buk minái git mákái bál ái Paulo ngo a lala mámna rung til Korin di mur i Karisito má ák lala hol sur di. Te á kálámul di nem ngo da kipi kiskis án tátáil i lotu iatung Korin má dik pua pala Paulo. Pasi dik parai ngo ái Paulo kápte ngo ái á kesi apostolo muswan, má ngorer kápate atur páptai rakrakai suri nák tipar tumani lotu iatung Korin. Io, má te á bos tám ruruna di mur i matngan holhol ngorer, di hol apakta pas di sang má dik mák asosih i Paulo. I pákánbung minái, ái Paulo a lu kiskis be á Esiá, má ák longrai suri bos sápkín tatalen er i katbán tan tám ruruna á Korin. Ák lala tinang i bál ngorer, má kán lala nemnem ngo da hol kaleng, pasi ák dos pala Tito uradi Korin mai kesá buk suri akeng i di suri kándi sápkín tatalen. Máí sár ái Paulo a lala hol besang suri bos Korin, ki ak murwa pas Tito. A nem ngo na arsuar mam Tito er na kaleng til Korin suri nák mánán pasi ngo tan Korin dikte hol kaleng ngo kápte. Ái Paulo kápate bana Tito adi Toroas pasi ák han uradi Makedoniá (2Ko 2:12-13). On á buk minái, ái Paulo a lala parai kán him án arbin, má a parai mul ngo lain arbin a lain kuluk i di á tan nagogon si Moses, kabin kápate nem ngo da táu alari kán worwor erei dikte kipi tungu suri dáng kaleng uri nagogon si Moses má mur on mul (2:14–6:18). A bit ret mam rung di apakta pas di, má ák parai ngo ái sang ákte kipi rangrangas, má rangrangas er a kipi a tangan di sang (4:1-18, 6:1-10). Io, mái Paulo a lala ri suri ngo da hol kaleng (5:20–7:4). Má ngo ái Paulo a arsuar mam Tito adi Makedoniá (7:5-6), má ái Tito a puksai ngo dikte hol kaleng á bos Korin, ki ák lala gas i bál ái Paulo (7:6-16). Máí Paulo a parai mul si di ngo da lain eran tumani kándi artabar ur singin bos tám ruruna á Ierusalem (8:1–9:15). Má ák tari rakrakai án inau ur si rung di hol agengen i Paulo ngo da hol kaleng mul, na káp wor rakrakai ái Paulo uri di mai rakrakai a tari singin ái Káláu i pákánbung ngo na hut narsá di adi Korin (10:1–13:10).

1 ¹Iau Paulo, ákte ilwa pas iau ái Káláu ngorer i kán nemnem suri ina him án apostolo káián ái Iesu Karisito. Giur ái Timoteo, tuá git i

Karisito, giur tarwa palai worwor minái uri narsán tan tám ruruna di kis á Korin má uri narsá gam no á matananu káián ái Káláu i kunlán balis á Girik. ²Artangan má bál matau kándiar ái Káláu Kák git mái Konom Iesu Karisito, na kis tiklik mam gam.

Ái Paulo a ot kuluk ur si Káláu suri kán artangan

³Parpara agas ur si Káláu, koner a Káláu káián kángit Konom Iesu Karisito má a Kákán mul. Ái á Káláu er Kák git a Tám Armámna má a Tám Arabálbál. ⁴Pákánbung gim áslai taun, ái Káláu a lu abálbál gim. A longoi ngorer mam gim suri gima long arwat on suri tangan rung di áslai taun. Pákánbung ngo di áslai taun, ki a arwat si gim suri gima asali ur si di á matngan arabálbál ái Káláu ákte tari si gim. ⁵^bGim mánán ngo ái Karisito a kipi rangrangas. Má kabin gim káián ái Karisito, gim mul gim lu kipi rangrangas. Má i pákánbung ái Karisito a áslai rangrangas, a kipi mul i arabálbál tilami si Káláu. Má kabin gim kes mam Karisito, ngorer ái Karisito a lu abálbál pas gim mul mai matngan arabálbál er ái Káláu a tari singin. ⁶Má pasi á ngorer i pákánbung gim sang gim áslai taun, a tangan gam mák arakrakai i taniá gam mul. A kabin i pákánbung gam á matananu si Káláu gam áslai rangrangas, gim arwat suri abálbál pas gam mul mai matngan arabálbál er ái Káláu a lu tangan gim mai. Má ngorer gamá kis pau má kápgamte puplir i pákánbung gam áslai matngan rangrangas er gim áslai. ⁷Áá, gama áslai rangrangas ngorer sár mul gimáte áslai, má gama kipi mul i kán arabálbál ái Káláu ngorer gim lu kipi. Má pasi á ngorer, ák lala tumran i kángim ruruna i gam ngo gama tur rakrakai i lalin boh rangrangas. ⁸Rang buhang, gim nem ngo gama talas suri lala taun gim áslai i balis á Esiá. Gim kis imi katbán tilik lala taun a sorliwi kángim rakrakai, má ngorer gimá hol on ngo gima mat sang má. ⁹A muswan imi bál gim gim áslai ngo páput má gima mat. Áá, tilik lala taun minái a sorliwi kángim rakrakai, mái sár a tapam hut suri gimá mánán pasi ngo kángim rakrakai kápate arwat suri tangan gim. Má pasi á ngorer gimá ruruna i rakrakai káián ái Káláu masik, koner a aptur kalengnai bos minat. ¹⁰^dÁá, tungu ái Káláu a saras pas gim alari tilik rangrangas, má namur mul na balbal saras pas gim. Gimáte atri kángim ruruna on ngo na balbal saras pas gim, ¹¹má marán tili gam gam lu tangan gim mai kamu sung. Má ngorer ngo ái Káláu na asengsegeng i gim, gam no erei gamáte sung sur gim, gama ot kuluk ur si Káláu suri kán artangan uri narsá gim.

Ái Paulo a kelsei kán holhol suri laumái bos tám ruruna á Korin

¹²Minái á táit a támin muswan, má ngorer iak mangan mai worwor uri narsá gam suri. Imi balang iau mánán ngo bos tatalen no iau longoi

^a 1:3 Rom 15:5 ^b 1:5 Sak 34:19 ^c 1:8 Apo 19:23; 1Ko 15:32 ^d 1:10 2Ti 4:18

i katbán i gam a tur talas, má kápte kesi táit iau longoi a kis punpunam. Kak liu a ngorer i katbán i gam má i katbán matananu no. Kápte iau mur i mánán káián kálámul suri longoi tatalen er, mái sár ái Káláu ákte tari singing á kán artangan má iak long artálár pasi. ¹³⁻¹⁴eTe á kálámul erei Korin di parai ngo pákán ram iau le on uri narsá gam, sálán a punpunam. Erei kápte támin. Pákámbung gam lu wásái, sálán bos worwor a talas uri narsá gam. Mái sár, onin sang kápte gam lain talas uri iau. Má kak ruruna a ngoromin. Ngo kápte be gam mánán kulukna iau, ki gama mánán kulukna iau namur, suri ngorer i bung si Konom Iesu, gama laes sur iau ngorer iau lu laes sur gam.

¹⁵Iau ngoi ngo gamáte mánán i iau má gamá ruruna i iau, pasi iak hol on ngo ina laum gam na min á ru á pákán, má tili kak aru pákán laum no gama kipi arasosah. ¹⁶fIau ngoi ngo ina mulán han suri mák gam, má namur inak utliu ur Makedoniá. Má namur ina káling kis mudán suri mák gam mul i kak láklák kaleng til Makedoniá, má ngorer gama tangan iau suri kak láklák ur Iudáia. ¹⁷Iau hol on ngorer, mái sár kápte má iau longoi. Ki ngádáh, kápte iau hol kuluk? Kápte. Ngádáh, kak holhol a lu mur i mánán káián tan kálámul til main i naul bim? Auh, kápte. Ái rung er di sormángát suri da longoi táit, mái sár imi kándi hol kápte sormángát ngo da longoi, má kápte di long artálár pasi. Má á iau, kápte iau matngan kálámul ngorer.

¹⁸Ái Káláu a lu muswan, má á iau mul kak worwor a lu muswan. Ngo iakte sormángát suri longoi táit, a sálán ngo ina long arwat pasi sang. Káp iau te ngoro te kálámul di lu sormángát suri táit da longoi má sálán ngo kápte. ¹⁹gÁ iau mái Timoteo mái Sailas gimtul lu arbin narsá gam suri Natun ái Káláu, wa ái Iesu Karisito sang. Mái Iesu mul ngo a sormángát ngo na longoi táit, na long artálár on sang. Má ngorer ái ái koner a támin má a muswan. ²⁰hÁi Iesu, ái ái koner a lu long arwat pasi boh worwor taru si Káláu. Má kabin i Iesu masak sár, git arwat suri gita parai ngo, “A támin.” Má i pákámbung git parai ngorer, git tátngai ngisán ái Káláu. ²¹Ái Káláu sang koner a atumran i gim má gimá kes mam Karisito, má a longoi mul mam gam. Ákte kára pas git ²²i má ákte akiláng i git, má ngorer ák para atalsai ngo git káián. Má ák oboi Tanián i bál git ngorer i akiláng ngo ákte tar kalar git mai, má akiláng er a para tusi ngo tan arasosah ái Káláu ákte oror pagas mai ngo ur káián kán matananu, tan táit er na hut muswan si git.

²³Ái Káláu sang a mánán on ngo iau parai támin á minái. Kápte iau nem ngo ina tari tilik taun uri iátin i gam mai wor rakrakai uri narsá gam suri sápkín er a hut i katbán i gam. Ái á káplabin kápte iau kaleng

^e 1:13-14 2Ko 5:12; Pil 2:16 ^f 1:16 1Ko 16:5-6 ^g 1:19 Apo 18:5 ^h 1:20 Apa 3:14

ⁱ 1:22 2Ko 5:5; Epe 1:13-14

suri laum gam main Korin. ²⁴JKoion gama hol on ngo iau nem suri ina kátlán i kamu ruruna. Káp ina te longoi ngorer kabin gam tur dik pagas mai kamu ruruna. Máí sár ngo gima hut, ki gim nem ngo gita him tiklik suri apakta pasi kamu gasgas.

2 ¹kMá ngorer iak hol on ngo kápte ina bali laum gam kabin na atinang i gam. ²Gam sár gam lu agasgas pas iau, má ngorer kápte iau nem suri atabureng i gam. Ngo ina atabureng i gam, ki sinih mul alatung na agasgas pasi balang? Auh, kápte kes sang. ³⁻⁴lTungu iau le ur si gam, a lala tinang i balang mák sal i lui matang. Kápte iau nem ngo ina atabureng i gam, máí sár iau nem i gam suri gama talas ngo a lala bop i balang mam gam. Ngo ina han hut suri mák gam i pákánbung erei, má kápte be gam anokwai taun erei i katbán i gam, na han sák i bál gam suri táit ina parai uri gam, ki ngorer na sák i bál git no. Gam sár gam lu alaes pas iau, má káp iau te nem ngo ina atabureng i gam, pasi á ngorer kápte iau han suri laum gam. Ái sár iak tarwai pákán ram erei suri ngo gama anokwa táilnai kamu taun, má namur inak tapam hut. Má ngo gama longoi ngorer, iau ruruna ngo gita laes tiklik i pákánbung ngo gita pánpán arsuar.

Ái Paulo a parai ngo da hol palai kálámul a atabureng i di mai sápkín

⁵Sur koner i katbán i gam a tari tabureng ur si gam, a ngoromin suri. Kálámul erei kápate lala atabureng i iau, máí sár iau mánán ngo gam no erei gam tabureng kabin i táit a longoi, má te tili gam a lala sák sang i bál di ur on. Kápte iau nem ngo ina apakta pasi táit min suri na lala pakta, ki inak tu parai ngoromin sár. ⁶Rangrangas er gamáte oboi on, ákte arwat. ⁷Má onin má, kamu talar suri hol palai sápkín ákte longoi, má gamák abálbál pasi suri koion na bor noi kán liu á tilik tabureng erei má nák ekési ilang alari kán ruruna. ⁸Má ngorer iau sung gam ngo gama inngasi ur singin ngo kápte a kis alari kamu armámna. ⁹Má minái á káplabin er iak le ur si gam, suri tohoi ninsin i gam má suri inak mánán ngo gama taram i bos táit no iau parai si gam. ¹⁰Ngo gam hol palai sápkín kán tekes, á iau mul ina hol palai kán sápkín. Ngo kálámul erei ákte longoi táit kápate kuluk, ki á iau iakte hol palai, má iau hol palai i mátán táil ái Karisito. Kak tatalen erei na tangan gam ¹¹m suri na káp agur pas git ái Satan uri kán pidir, kabin gitáte talas sur Satan ngo a lala ser sál suri na lu asáksákna git.

Ái Paulo a nem i arbin talas sur Tito

¹²nMá tungu i pákánbung iau han uranang Toroas suri arbin mai lain arbin sur Karisito, iau mákái ngo ái Konom ákte pasbat i kak sál. ¹³oMái

^j 1:24 1Pe 5:3 ^k 2:1 1Ko 4:21 ^l 2:3-4 Apo 20:31 ^m 2:11 Luk 22:31 ⁿ 2:12 Apo 14:27; 1Ko 16:9 ^o 2:13 Apo 20:1

sár kápate kis matau á balang kabin kápte iau ser pas Tito iatung. Ái Tito a ngoro tuang muswan sang, má ngo káp iau te ser pasi, ki iak aptur pas alar di urada i balis á Makedoniá.

Rakrakai káián ái Káláu a tángni bos apostolo

¹⁴Mái sár onin iau ot kuluk ur si Káláu koner ákte kabat gim má gimá kes mam Karisito, má ngorer a lu táilna gim áklis má gimá lu sorsorliu. Áá, ái Káláu a lu tangan gim, má ngorer gimá long artálár on suri gima lu asali arbin sur Karisito i bos kuir no, má lain arbin erei a lain tomtom, má tomtomon a tam sara ák bontai matananu no. ¹⁵A támin muswan á gim á bos apostolo gim ngoro lain máhngun lom a kipi ái Karisito má ák artabar mai ur si Káláu. Má lain tomtom minái a kip rung er ái Káláu a aliu di mái rung er mul kápdite nem i longra pasi lain arbin. ¹⁶Ur si rung er di tánlak i lain arbin, kángim him mai lain arbin di usmai ngoro máhngun buli ákte beseng má dik matai. Má ur si rung er di ruruna i lain arbin, á di di usmai ngoro lain tomtomon lom má dik nem on. Talar min a lala pakta taladeng. Má ái sinih sang na long arwat i him minái ngo ái Káláu kápate tángni? Auh, kápte kes. ¹⁷A marán ái rung di lu him mai midán ái Káláu pasi pirán tabal sár, má kápte di him mai muswan ngorer a nem on ái Káláu. Mái sár á gim kápte gim lu longoi ngorer. Kabin gim kes mam Karisito, gim lu para talsai lain arbin mai kunlán bál gim i mátán táil ái Káláu, má ngorer kángim arbin a ngorer i rung a tarwa muswan i di ái Káláu.

Bos apostolo di toptop káián hutngin kamkabat

3 ¹Ngádáh, gam hol on ngo gima apakta pas gim sang, be? Auh, kápte. Kápte gim sung tekes ngo na le i pákán ram uri narsá gam suri para agas gim. Má kápte gim parai si gam ngo gama le i pákán ram ngorer ur singin tan lite. Te á kálámul di longoi matngan tatalen ngorer, mái sár á gim kápte. ²Má dánih á kángim pákán ram er tan kálámul di wásái? Wa gam sang á pákán ram a para agas gim má gim kipi pákán ram erei imi bál gim. Bos kálámul di mákái lain ninsin i gam, má a ngoro di wásái pákán ram er a para atalsa gim, má ngorer dák ruruna i kángim arbin. ³Á gam gam ngoro pákán ram a le on ái Karisito, má kángim talar má suri tari. Kápate top i táit án le mák le i bos worwor minái. Ái Káláu koner a liu áklis, ái a tarwai Tanián máng kelsei kamu liu. Kápate le on i sepen hat ngorer i nagogon a tari si Moses. Kápte. A le on erei i bál gam ái rung gam ruruna on.

⁴Bos táit minái gim parai sur gim má sur gam, gim parai mai mangan. Kabin gim kes mam Karisito, ái a atumran i kángim hol ngo ái Káláu na

¶ 2:16 Luk 2:34; 2Ko 3:5-6 ¶ 3:1 Apo 18:27; 2Ko 5:12 ¶ 3:2 1Ko 9:2 § 3:3 Kal 24:12; Ier 31:33; Ese 36:26-27

long arwat pasi dánih gim parai sur gam. ⁵Á gim kápte gim kaiang pasi ngo gim arwat suri longoi him minái. Ái sár ái Káláu masik a arwat suri arakrakai i gim suri gimák long artálár pasi. ⁶Ái Káláu ákte obop gim má gimá toptop káián i lalin hutngin kamkabat. I hutngin kamkabat minái, kápte git taram i nagogon er ái Moses a le páptai alhirá sang, ái sár git taram i Tanián a Pilpil. Nagogon erei a tus inngas tari minat si git. Káp kán te rakrakai suri tari liu si git ngorer a lu longoi i Tanián a Pilpil, koner a tari liu muswan er a kis áklis.

Minmáir hutngin kamkabat a tuan sorsorliu

⁷Gamate talas ngo hirá ái Moses a kipi nagogon si Káláu. Ái Káláu a le i kán nagogon uri aru sepen hat mák tari si Moses, mái Moses áng kip asosih on ur singin matananu Israel. Kabin ákte tiklik má mam Káláu ái Moses, aur a talápár mai talsán minmáir i Káláu. Talápár erei ákte turpasi bokoh hanhan má, ái sár matananu káp sang di arwat suri da mákái aur ái Moses. I pákánbung erei ái Káláu a tari bos nagogon er a le on, má a hut mai lala minmáir, mái sár kápte ngo kán talar suri na aliu pas git. A tari ái Káláu suri ák inngas git ngo gita mat kabin kápgite arwat suri mur arwat pasi. ⁸Mái sár hutngin kamkabat gimáte kipi uri narsá gam mai rakrakai káián Tanián, ái Káláu a tari suri aliu git, má kamkabat er a hut mai minmáir a lala rakrakai taladeng. ⁹Torahin kamkabat a wás palai kálámul uri minat, ái a hut mai lala minmáir i Káláu. Má hutngin kamkabat a tari nokwan má liu, ái a kuluk i diar i torahin, má a mon i tilik minmáir a sorsorliu sang. ¹⁰Hutngin kamkabat ákte hut mai talsán minmáir i Káláu a tuan sorsorliu taladeng. Má pákánbung gita toh arwat pasi minmáir torahin kamkabat mai minmáir hutngin kamkabat, kápte gita engenges suri torahin kamkabat. Má sálán ngo hutngin kamkabat a tuan kuluk taladeng si diar. ¹¹A támin muswan ngo torahin kamkabat a lain táit. Mái sár, káksiai ngo a kuluk, ái Káláu ákte keles palai má. Má hutngin kamkabat ái Káláu kápnate kelsei, na kis áklis. Ái sang a tuan sorsorliu taladeng!

¹²Má kabin gim ruruna ngo hutngin kamkabat minái kápnate bokoh pas, ngorer gimá mangan suri arbin mai lain arbin. ¹³Wá kápte gim ngoro Moses. Ái Moses a boroi aur mai sepen kaen suri matananu Israel kápdate mákái ngo talsán minmáir i Káláu ák lu bokbokoh má. ¹⁴⁻¹⁶Wái sár ái Káláu a akuron i kándi hol. A ngoro a bor kári mát di mai sepen kaen, má matngan bobor erei a bor kári kándi hol ák han pang onin. Onin i pákánbung di wásái buk si Moses má matananu dik longrai, bál di a laklak pagas. Kápate arwat singin tekes suri na long palai bobor erei tili

[†] 3:6 Ier 31:31; Ioa 6:63; 1Ko 11:25 [‡] 3:7 Kal 34:29 [‡] 3:9 Nag 27:26; Rom 1:17

[‡] 3:13 Kal 34:33 [‡] 3:14-16 Kal 34:34

kán hol. Máí sár i pákánbung ngo na tapriu sur Konom, ki ái Konom nák long palai má kán hol nák talas. ¹⁷Ái koner git hutngi ngo Konom, ái á Tanián a Pilpil. Ngo Tanián a Pilpil a mon i tekesá kálámul, kálámul erei a sengsegeng muswan. ¹⁸Má git no er git káián ái Karisito, bobor er a bor kári kángit hol tungu, ákte bokoh má. Má pasi á ngorer git má arwat suri mákái má hol tangrai talsán minmáir i kángit Konom. Máí kángit Konom er, wa Tanián a Pilpil sang. Ái a lu ararkeles i git má gitá lu ngoro ái sang, má ngorer ninsin ái Konom ák lu pakpakta hanhan imi kángit liu.

Gim ngorer i átbán di longoi mai kutun pen

4 ¹Ái Káláu a mámna gim er ák tari him án arbin talas mai midán. Má ngorer gimá longoi him minái mai mangan má kápte gim lu puplir kunán. ²Te di parai ngo gim lu longoi tan sápkín táit, máí sár kápte a támin. Áá, gimáte mata palai suri longoi bos sápkín táit er tan kálámul di lu long punmai. Kápte gim lu agurái matananu má kápte mul gim lu gau arisai pinpidan si Káláu. Ái sár gim lu arbin masik mai pinpidan si Káláu má kápte gim lu bontai mam kángim te hol sang. Ái Káláu a mánán i iau ngo iau parai muswan. Má matananu mul di mák gim, má dik mák ilmi ami bál di ngo a arwat da ruruna i dánih gim parai. ³Áá, pákánbung ngo gim lu arbin, gim lu para talsai tan táit no suri lain arbin má kápte gim lu punam tekesi táit. Máí sár ur singin te, lain arbin kápte be a talas ur si di. Ái rung er lain arbin kápte a talas ur si di, á di ái rung dikte ilwa pasi ngo da tánlak i lain arbin má di kis pagas i sál án hiru áklis. ⁴Ái Satan koner a kátlán i naul bim onin, ái ákte akuron i kándi hol suri ngorer talsán lain arbin kápte na sol má nák lolom ami bál di. Talas er a inngasi ur si git ngo ái Karisito minái narsá git, má ák para inngas tari si git ngo ngádáh a mákmák ngoi ái Káláu, kabin ái Karisito sang a ngoro Káláu.

⁵Kápte gim arbin mam gim sang. Pákánbung gim lu arbin, kápte gim lu apakta pas gim. Ái sár gim lu para talsai ngo ái Iesu Karisito ái á Konom, má gim á kán tan tám arardos suri gima toptop kamu. ⁶^bGim lu arbin ngorer kabin ái Káláu a Káláu án talas. Hirá ái Káláu a parai ngo, “Talas na tapam hut,” má ák hut ngorer a parai. Má onin ákte longoi talsán lain arbin ák talápár imi bál git. Má i pákánbung git mákái liu si Karisito, ki git mák ilmi ngo talsán minmáir i Káláu a tur talas uri kángit hol, má ngorer gitá mánán ngo ngádáh a ngoi ái Káláu, má bál git áng káng mai talas.

⁷Lain arbin minái gim arbin mai a lala támin táit i mátán ái Káláu, máí sár ákte oboi imi i gim, gim á bos átbán di longoi mai kutun pen. A

^y 3:17 Ioa 8:36; Rom 8:2 ^z 4:2 2Ko 2:17; 1Te 2:5 ^a 4:4 Epe 2:2; Kol 1:15; Eba 1:3

^b 4:6 Tgk 1:3; Ais 9:2; 2Ko 3:18 ^c 4:7 2Ko 5:1

longoi ngorer suri inngasi ngo rakrakai kán lain arbin a but pas singin masik, má kápte ngo kángim rakrakai sang. Rakrakai erei ái á rakrakai a tuan sorsorliu káián ái Káláu. ⁸^dI bos kuir no, lala taun a taun gim, mái sár kápte a taun pápta gim. Marán pákán a rogorogo i kángim hol suri bos táit a tapam hut si gim, mái sár kángim ruruna ngo ái Káláu na lu tangan gim, kápte a lu bokoh pas. ⁹Marán pákán gim lu áslai arabililing, mái sár ái Káláu kápte a lu hol pala gim. Te á pákán di tohoi suri amosrah gim, mái sár kápte di long artálár pasi. ¹⁰^eÁi Iesu a áslai rangrangas má ák mat. Má kabin gim kes mam Iesu, gim mul gim áslai rangrangas má pátum suri gima lu mat. Mái sár kápte gim puplir. Má kángim mangan erei a inngasi singin keskeskes ngo ái Iesu a arakrakai i gim mai kán rakrakai. Má rakrakai erei, ái á rakrakai káián ái Karisito er a aptur kalengnai tili minat ák liu kaleng. ¹¹^fGim lu bal mákmák arsuar mai minat kabin gim káián ái Karisito. Má pákánbung gim áslai rangrangas ngorer, kápán páplun i gim a inngasi matngan liu er ái Karisito ákte tari si gim. ¹²Gim tungai arsuar mai minat kabin i kángim arbin, mái sár tili kángim arbin gamá otoi liu áklis.

¹³^gI Buk Tabu, kes a le i worwor ngoro minái, “Iau ruruna má ngorer iak worwor.” Kálámul erei a mákmák arsuar mai minat, mái sár a ruruna i Káláu ngo na tángni, má ngorer ák para agas Káláu i katbán taun er. Matngan ruruna erei a kis si gim mul, má páksiai ngo gim lu mákmák arsuar mai minat, gim lu arbin mai lain arbin sang. ¹⁴^hGim lu arbin ngorer kabin gim talas ngo ái Koner a aptur kalengna Iesu tili minat, ái na aptur pas gim mul suri gima tiklik mam Iesu má na obop gim tiklik mam gam i mátán táil on. ¹⁵Rangrangas minái gimáte áslai a tangan gam, má artangan káián ái Káláu a lu kipi marmarán kálámul, pasi dák lala ot kuluk ur si Káláu má dák lu parpara agas uri narsán.

¹⁶ⁱGim mákái ngo marán á kálámul di kipi artangan si Káláu, má ngorer kápte a tabureng i bál gim. Páksiai ngo liu kán kápán páplun i gim a lu sososih, tanián i gim a lu huthutngin hanhan i bosbos bung. ¹⁷^jA támin ngo gim áslai rangrangas onin. Mái sár i pákánbung gim toh arwat pasi mai dánih ái Káláu na tari si gim namur, gim mánán pasi ngo taun onin a lala gengen má kápte na kis ák dol. Áá, taun gim áslai onin a gengen sáksák si diar i tilik lala arasosah er gima kipi namur má na kis áklis. ¹⁸^kNgorer kápte gim engenges suri táit gim lu banai onin main i naul bim, ái sár gim atri kángim hol i táit kápte be gim mákái. Táit git lu mákái onin, kápnate kis ák dol. Má táit kápte be git mákái, ái a lu kis áklis.

^d 4:8 2Ko 1:8, 7:5 ^e 4:10 1Ko 15:31 ^f 4:11 Rom 8:36 ^g 4:13 Sak 116:10

^h 4:14 1Ko 6:14 ⁱ 4:16 Epe 3:16 ^j 4:17 Rom 8:17-18 ^k 4:18 Kol 1:16

Git nem i arkeles tili torahin kápán páplun uri hutngin

5 ¹Kápán páplun i git er git liu mai main i naul bim a ngoro pálpálih. Git mánán ngo pákánbung gita mat, kápán páplun i git na sák. Máí Káláu na longoi hutngin kápán páplun má nák tari si git i pákánbung gita hut ami narsán. Kápán páplun erei ái á rum na tur áklis. Kápate longoi á kálámul mai limán, wa ái Káláu sang a longoi má na kis áklis. ²^mE ngo kángit tu liu be main i naul bim, git ngángágar kabin git kákir suri ái Káláu na oboi i git á hutngin kápán páplun tilami bát ngorer i hutngin lusán i git. ³Pákánbung git sol uri hutngin kápán páplun i git, ki erár má tanián i git a oboi lusán er na kis áklis. ⁴Má i pákánbung git kis be i pálpálih minái, git má ngángágar kabin git áslai rangrang i kápán páplun minái. Kápate git nem i mat, máí sár git nem i Káláu suri na arkeles i git má nák tari hutngin kápán páplun i git tilami bát. Ngorer git má nem i kápán páplun minái na arkeles uri kápán páplun er na liu áklis. ⁵Ái Káláu sang a aksim git, má a aksim git suri gita kis ami narsán mai hutngin kápán páplun má mai hutngin liu. Má ák oboi Tanián a Pilpil i bál git ngorer i akiláng suri para atalsai ngo ái Káláu na long artálár pas noi kán bos oror taru er ákte oror pagas mai.

⁶^aA tumran i kángim holhol ngo ái Káláu na longoi ngorer, máí sár gim talas mul ngo er kángit tu liu be i liu án kápán páplun, git kis tepák alar kángit Konom. ⁷Kápate be git arwat suri gita mák Káláu mai mát git, máí sár git kis án ruruna pagas i kán oror ngo a muswan. ⁸^oIakte lu parai mul, git ruruna i dánih a parai ái Konom ngo a támin, má ngorer gitá nem i han pas alari liu án kápán páplun suri gita kis narsá Konom. ⁹^pNgo git kis i liu án kápán páplun ngo git kis tepák imi bát, a kuluk ngo na tumran i kángit hol suri agasgas pasi bál ái Konom. ¹⁰^qMá koion gita hol on ngo gita punmai kángit holhol má tan táit git longoi. Tan táit git hol on má kángit tan ninas no, gita kip auti i pákánbung án nagogon si Karisito má giták taswa tumani singin. Keskeskesá tám ruruna sang na kipi kán arsupan artálár mai bos tatalen a lu longoi i pákánbung a liu be i liu án kápán páplun. Páksiai ngo a kuluk ngo a sák, wa na kipi kán arsupan sang suri.

Him án arkabat mam Káláu

¹¹Kabin gim mánán ngo gima sámatur i matngan nagogon erei, ngorer gimá rakai suri talka pasi holhol kán matananu má dák tapriu sur Konom. Ái Káláu a mánán i bos táit no gim lu longoi, má a mánán mul ngo gim matngan kálámul ngádáh. Má iau ruruna ngo gam mul gam mánán ngo

¹ 5:1 2Ko 4:7 ^m 5:2 Rom 8:23 ⁿ 5:6 Eba 11:13-16 ^o 5:8 Pil 1:23 ^p 5:9 Kol 1:10; 1Te 4:1
^q 5:10 Mán 12:14

gim matngan kálámul ngádáh er gim him si Konom mai kepwen hol.

¹²Koion gama hol on ngo gim tohoi suri apakta pas gim i katbán i gam. A kápte. Gim nem sár ngo bál gam na gas mam gim, má ngorer gamák long arwat on suri gamáng kosoi bos angagur án tám aratintin, ái rung di lu apakta pas di sang. Mái rung er di lu mákái kálámul tili mákmák án kápán páplun sár, má kápte di lu mákái ninsin kálámul ngo a matngan kálámul ngádáh. ¹³Te á kálámul di mák gim er gim lu sonai rangrangas suri him si Káláu, má dik parai ngo gim bos bau. Páksiai, gim lu bau mai him si Káláu. Má gam sang gam mánán i gim ngo kápte gim bau i pákánbung gim ámrai lain arbin er a tangan gam. ¹⁴Má armámna káián ái Karisito a siso gim suri longoi kán him, kabin gim ruruna ngo kes a mat mákte kipi arlih kángit no. Má ngorer git no git ruruna i Karisito, git má te mat tiklik mam Karisito. ¹⁵ʼA longoi ngorer ái Karisito suri aliu pasi taniá git. Má koion gita liu ngoro tungu er git lu agasgas pasi bál git masik. Kápte. Gita liu suri agasgas pas koner a mat sur git mák liu kaleng.

¹⁶Kángit sál án mákái kálámul onin a lite alari sál tungu git lu mur on. Til tungu er kápte be git ruruna i Karisito, git lu mur i tatalen án naul bim er di mák tangrai kálámul tili mákmák án kápán páplun sár, má kápte di lu mákái ninsin kálámul. Tungu git lu mák tangrai liu si Karisito mul ngorer, mái sár onin kápte. ¹⁷ʼKabin git kes mam Karisito, gitá kipi hutngin liu. Torahin liu ákte rah, má hutngin liu má, min gitá otoi.

¹⁸ʼHutngin liu minái tilami si Káláu, má git otoi kabin ái Karisito ákte mat suri gita arkabat kaleng mam Káláu. A tari liu erei si git, má a tari mul si gim á talar suri kabat kalengnai tan kálámul mam Káláu. ¹⁹ʼMá him án arkabat a ngoro minái. Ái Káláu a tarwa pala Karisito ák mat suri bos kálámul min i naul bim dánh kis án ararguna mam Káláu. Ái Káláu kápate hol pasi sápkín tatalen kán kálámul suri nák atri rangrangas uri di. Ái sár, kabin ái Karisito ákte longoi ngorer, ái Káláu áng kabat arsakta git tiklik mai sang, mák tari kán worwor si gim ngo na arkabat kaleng mai bos kálámul. ²⁰Má ngorer gim tur kiláng i Karisito suri kipi kaungán ái Káláu uri narsá gam. Má i pákánbung gim inau i gam, a ngoro ái Káláu sang a sung gam. Gim sung gam i ngisán ái Karisito ngo koion má gama kis án kurtara mul mam Káláu. Ái sár gama tapriu kaleng sur Káláu suri gama kis án ararguna mai. ²¹ʼÁi Karisito kápte a long te sápkín tatalen, mái Káláu ák ungni kángit sápkín tatalen i káil ái Karisito máng kipi rangrangas i kángit arlih, rangrangas erei ngo á git sang gita áslai. Má kabin i ngorer, ái Káláu ák sormángát pas git git má nokwan i mátán.

6 ¹Kabin gim him tiklik mam Káláu, ngorer gimá inau i gam ngoromin. Gamáte kipi artangan si Káláu. Kái má gama omlawai

ʼ 5:15 Rom 14:7-8 º 5:17 Rom 8:1; Gal 6:15 ʼ 5:18 Rom 5:10 º 5:19 Rom 3:23-25

ʷ 5:21 Eba 4:15

kán artangan ngorer i táit bia sár. ²W Gim inau i gam ngorer kabin ái Káláu ákte parai ngoromin i kán pinpidan,

“Ákte arwat má pákánbung án araliu, ngorer iak longra pasi kam sung.

Iak tangan iáu i pákánbung er.”

Mákái, minái má pákánbung a eran ái Káláu suri tari kán artangan!
Minái má pákánbung án araliu!

Toltolom taun kápte a bangbang kári lain tatalen

³A lala bop i bál gim suri ngo káp gima te long te táit er na toki bál kálámul má nák sák i bál uri gim, má ngorer nák su bahin uri lain arbin sur Karisito er gim arbin mai. Kápte gim nem i tekes ngo na para sáksáknaí kángim him sur Karisito. ⁴I bos táit no gim áslai, kángim liu a aposoi ngo gim toptop si Káláu. Má gim inngas tar gim mai tur dik pagas i toltolom táit a long sáksákna gim ngorer i taun gim lu kipi, má rangrangas gim lu áslai, má rogorogo a lu som kusai kángim him. ⁵x Dikte rapis sáksákna gim, má dik lu kabat pas gim uri rumán batbat kalar, má dik tur kaul gim i katbán lala ororok. Gim lu lala rakrakai mai him, má kápte gim lu kip timan te boptin i libung, má gim lu áslai matpám mul. ⁶y I pákánbung gim áslai bos táit er, kángim hol má kángim tatalen a pilpil, má gim talas uri nemnem si Káláu má gimá mur on. Má gim lu bál konmi sápkín tatalen di longoi mam gim, má gim lu kuluk mam di ái rung di sák mam gim má gimá lu máмна di má tangan di mul. Má him gim lu longoi, gim lu longoi mai artangan sár káián Tanián a Pilpil, má gim lu longoi mai armámna muswan. ⁷Má gim lu arbin mai lain arbin er midán muswan ái Káláu, má gim lu him ngorer kabin i rakrakai si Káláu a kis i gim. Má gim lu top i tatalen a nokwan ngorer i unan tili mingin i gim má kápsil tili káisán i gim. ⁸Te di tátngai ngis gim, má te di para sáksákna gim. Te di ot bilingna gim, má te di para agas gim. I bos worwor no, gim lu parai muswan, mái sár te di parai uri gim ngo gim bos tám angagur. ⁹z Ái Káláu ákte tarwa gim mai midán, mái sár te kápte di ruruna i gim. Gim lu balbal mákmák arsuar mai minat, mái sár gim liu kuluk. Di lu rapis sáksákna gim, mái sár kápte di rapis bing gim. ¹⁰Gim lu kis án tinang, mái sár gim gasgas pagas mul. Gim bos maris án kálámul, mái sár gim kipi arasosah ur singin marán. Main i naul bim káp kángim te táit, mái sár kabin gim káián ái Káláu, bos támin táit no a kángim sang.

¹¹Á gim gimáte para noi táit a kis i bál gim ur si gam, gam á rang buh gim til Korin. Bál gim a káng ungleu mai armámna uri narsá gam.

¹²Kápte gim sas kalengnai kángim armámna alar gam, mái sár á gam

w 6:2 Ais 49:8 x 6:5 2Ko 11:23-27 y 6:6 1Ti 4:12 z 6:9 2Ko 4:10

gamáte hol pala gim. ¹³aIna worwor uri narsá gam ngoro gam á rang natung. Gim mámna gam, má minái gimá sung gam ngo gama kos kalengnai mai kamu armámna uri narsá gim.

Tám ruruna koion na patap mam rung kápte di ruruna

¹⁴bKoion gama arkabat mam rung kápte di ruruna i Karisito. Kabin kápte a arwat ngo koner a lu mur i tatalen a nokwan ngo na kis án ararguna mam koner a lu hol páksi sápkín ami bál. Má kuron má talas, kápte diar lu kis tiklik. ¹⁵Ngádáh, diara sormángát arliu i diar ái Karisito mái Satan? Auh, kápte. Má ngádáh suri tám ruruna mái koner kápte a ruruna? Diara tur talum? Kápte. ¹⁶cNgádáh, a arwat ngo tekes na oboi angagur án káláu i rum er git lu lotu on uri narsán Káláu muswan? Auh, kápte sang. Kabin git á rumán ái Káláu koner a liu áklis, ngorer kápate kuluk ngo gita kipi uri katbán i git á angagur án káláu. Ái Káláu ákte parai ngo

“Á iau ina longoi niang i katbán i di
má inak liu tiklik mam di.

Á iau masik ina kándi Káláu,
má á di da matananu kaiak suri inak lain ololoh i di.”

¹⁷dMái Konom a parai mul ngo,

“Má ngorer koion gama patap turán bos tám sápkín,
ái sár gama kis arsagil alari kándi sápkín tatalen.

Má koion gama arat i pokon kalkalung kándi ái rung di lu longoi táit iakte tur kári i gam,
má ngorer inak sormángát pas gam.”

¹⁸eMá kes mul á worwor erei i pinpidan si Káláu, a parai ngo

“Á iau ina Kák gam,
má á gam gama rang natung káláu má rang natung tahlik.”

Erei á worwor a parai ái Káláu Tám Rakrakai Sorsorliu.

7 ¹Lain rang buhang, ái Káláu ákte longoi kán tan oror taru minái ur si git. Má ngorer gita apilpil pas git sang mai hol palai bos táit er a long adurwán i kápán páplun má taniá git mul. Má kabin git rumrum i Káláu, ki gita rusan kunlai kángit liu uri narsán.

Ái Paulo a gas i bál suri bos tám ruruna til Korin di hol kaleng

²Gim nem ngo gim á kesi sepen nitán i gam. Kápte gim lu long sáksákna tekes, kápte gim lu lam bengta tekes, má kápte gim lu bari nisun tekes. ³Te kálámul di parai ngo gim longoi ngorer, mái sár iau talas ngo á gam sang kápte gam para ngorer uri gim má káp iau te atiutiu gam

^a 6:13 1Ko 4:14 ^b 6:14 Epe 5:11 ^c 6:16 Him 26:12; 1Ko 3:16 ^d 6:17 Ais 52:11; Apa 18:4
^e 6:18 2Sa 7:14; Ier 31:9

suri. Gam kis pagas imi nitán i gim, má kápte kesi táit na bangbang pala gam alari kángim armámna uri narsá gam. ⁴A tumran i kak hol ngo gam mámna gim má gam lala hol i gim, má iau laes sur gam. Gamáte lala arakrakai i iau. lakte arsuar mai marán taun, mái sár kápte iau tabureng. Kak parmat a tuan alami taladeng.

⁵Mái i pákánbung gim tapam hut i balis á Makedoniá, kápte gim lu kip te aunges, mái sár gim mákmák arsuar mai marán taun er a tur kaul gim. Marán di togor má dik arngangar mam gim, má konngek a kis i bál gim mul. ⁶Mái sár ái Káláu a lu abálbál pas rung di lu kis án tabureng, má a akisái bál gim i pákánbung a tapam hut ái Tito main narsá gim. ⁷Gim áslai lala gasgas kabin i kán purpurut ái Tito main narsá gim, má a atar mul ngo gam arakrakai on. A parai si gim ngo gam lala nem i mák iau, má gam ot keskam suri táit a tapam hut i katbán kángit kis án ararguna, má gamá nem suri na kes kaleng i git. Pákánbung iau longrai ngorer, ki balang a káng ungleu mai lala gasgas.

⁸Ái Tito a parai si gim ngo pákánbung gam wásái kak mulán pákán ram er iau le on tungu uratung narsá gam, a lala tabureng i bál gam i mudán pákánbung sár. Má kabin gam longoi ngorer, ki á iau mul iak tabureng, má iang konngek ngo ina káp long bengta gam. ⁹Mái sár inái má iakte laes. Kápte iau laes kabin ngo iau atabureng i gam. Auh, kápte. Ái sár iau laes kabin kamu tabureng a lam gam suri gamá hol kaleng. Mái Káláu a gas i bál suri gam hol kaleng má gamá mur i kán nemnem sang. Má gim gim laes ngo kápgimte long sáksákna gam. ¹⁰^hMatngan tabureng gam áslai a káplabin sang si Káláu má a kuluk. A lam gam suri hol kaleng má gamá tapriu sur Káláu. Má erei á matngan tabureng a lu lami kálámul uri araliu. Kápte kes na sák i bál suri á ngorer. Mái sár matngan tabureng er til main i naul bim, ái kápnate lami kálámul uri narsá Káláu, má ngorer tanián kálámul na mat. ¹¹Mákái, tabureng erei tilami si Káláu a kip auti lain táit uri kamu liu. Má inái má, gamá lala kákir suri long sarai sápkín tili katbán i gam. Má inái má, gamá lala nem suri inngas gam ngo kápte gam tur tiklik mai kálámul er a longoi sápkín. Inái gam mos suri sápkín erei a apturi kis sáksák i katbán lotu. Má inái gamá lala rumrum i Káláu má á iau er kán apostolo. Onin gam lala kákir suri ngo ina mák gam má suri gitáng kis án ararguna kaleng. Má onin mul, gamá tur án eran suri anokwa koner a longoi sápkín. A talas ngo gamáte inngas gam ngo gamáte long timani kamu kis.

¹²Pákánbung iau le ur si gam, iau le i rakrakai án worwor. A támin ngo iau le sur koner a longoi sápkín má sur koner mul a kipi taun tili sápkín er, mái sár ái kápate lala támin táit on á kak pákán ram erei. Lain táit a tapam hut til on á kak pákán ram a ngoromin: gamáte mák ilmi i mátán

^f 7:5 2Ko 2:13 ^g 7:8 2Ko 2:4 ^h 7:10 Mat 27:3-5; Eba 12:16-17

táil ái Káláu ngo gam lala rakrakai suri tur tiklik mam gim. ¹³Pákánbung gim mákái ngorer má talas ur on, ki ák arakrakai i gim.

Áá, ák arakrakai i gim ngorer, má gim lala laes mul suri kán atatir ái Tito. Ái a kaleng ur main narsá gim mai tilik gasgas a kis i kán liu kabin gam alaes pasi tanián. Má kabin a kaleng mai tilik gasgas, ki á gim mul ák gáu i bál gim. ¹⁴Bos táit gim lu parai si gam a támin sang, má gam gamáte inngasi ngo bos táit gim parai sur gam, ái mul a támin. Tungu iau parai kamu lain tatalen i mátán ái Tito. Má i pákánbung a han átik iatung narsá gam, a mákái ngo kángim worwor a muswan, má ngorer kápte gim rumrum kunán i gam. ¹⁵Má a lala bop i bál ái Tito sur gam i pákánbung a hol pasi kamu taram má gamá inngasi kamu rumrum má bunbun uri narsán. ¹⁶Inái má ák hau kunlán i kak ruruna i gam ngo gama tungai longoi lain tatalen, má iau lala laes taladeng.

Tatalen án artabar

8 ¹Onin, rang buhang, gim nem i parai si gam suri bos tám ruruna minái i balis á Makedoniá. Ái Káláu a him i kándi liu mák tangan di. ²Bos tám ruruna minái a muswan ngo tilik taun a is di, mái sár di tungai gasgas pagas. Di lala sáhár mul, mái sár di lala hol suri tan lite, má dik lu lala obop talmi pirán tabal suri tangan di á tan lite. ³Má iau parai támin ngo di maris má ák arwat ngo da tari mudán, mái sár kándi artabar a sorliwi er di arwat suri tari. Tili kándi holhol sang, ⁴dik tungai sung gim kabin kándi lala nemnem suri da asosah i bos tám ruruna imi Ierusalem mai kándi artabar. ⁵A pil i mansin i gim suri mákái tilik artabar di tari i pákánbung di sáhár. Má kápte ngo di tari pirán tabal masik. Kápte. Mulán, di tar kunlai bál di ur si Konom, má namur dik rusan tar di uri narsang er iau á apostolo. Di longoi ngorer kabin ái á nemnem si Káláu.

⁶Má suri artabar gam eran on ur káián bos tám ruruna á Ierusalem, ina para ngoromin suri. Kabin ái Tito a kis i katbán i gam ki gamá turpasi kip talmi kamu artabar, má ngorer gimáte sung Tito suri na kaleng ur main narsá gam suri nák arahi him erei gamáte turpasi. Pákánbung gama longoi ngorer, gama inngasi ngo ái Káláu ákte tari kán artangan ur si gam suri arahi him erei. ⁷^jGamate las uri marán táit. A ngoro kamu ruruna a tur dik pagas, má gam lala mánán i arbin, má gam talas suri nemnem si Káláu má gamá mur arwat pasi. Má ák málmálas i bál gam suri him si Karisito, má kamu armámna mul uri narsá gim a lala pakta. Kabin ái Káláu ákte tangan gam, ngorer gamá tángni tan lite. Má kesi táit mul iau nem ngo gama las on, iak sung gam suri gama kámlemen ur on á tatalen án artabar.

ⁱ 8:1 Rom 15:26; 2Ko 9:1-2 ^j 8:7 1Ko 16:1-2

⁸Worwor iau parai inái si gam kápte ngo arardos, mái sár a ngoro kak sung uri narsá gam. Iakte mákái bos tám ruruna minái Makedoniá di kip talmi kándi artabar, di á tohtohpas uri narsá gam. Iau mánán ngo gam mul gam nem suri tari kamu artabar uri narsán bos tám ruruna imi Ierusalem. Pákánbung gama longoi ngorer, ki na talas ngo a mon i kamu armámna muswan. ⁹^kGam mánán ngo ái Iesu Karisito kángit Konom a káng mai artangan má ák lala tangan git ngoromin. A obop palai kán kiskis án konom imi bát mák sosih ur main i naul bim, mák tapam hut ngoro maris án kálámul suri asengsegeng pas gam má taniá gam náng konom mai liu áklis.

¹⁰I bet tungu gam á bos mulán kálámul suri kip talmi kamu artabar suri tángni bos tám ruruna ami Ierusalem. Má gam longoi ngorer kabin gam sang gam nem on. Má kabin gamáte turpasi á artabar minái, ki kak holhol ur on má a ngoromin. ¹¹Tungu gam gasgas suri tangkabin á artabar minái. Ki onin gama gasgas mul suri arahi ngorer i kamu rakrakai án gasgas i pákánbung gam turpasi. Gama mákmák be uri kamu omobop, ki gamák tari ngorer a arwat mai kamu omobop. ¹²^lÁi Káláu a nem on ngo gama lu tari kamu artabar ngorer. Koner a atur páptai marán, na tari marán. Koner a atur páptai mudán, na tari mudán. Ái Káláu na sormángát suri artabar kán kálámul er a tari mai kunlán bál.

¹³Á iau kápte iau nem suri oboi taun uri káil i gam suri gamák tari marán má tan lite dák tari mudán sár. Auh, kápte. ¹⁴I pákánbung minái a marán i kamu, gama tangan rung di sáhár. Má namur ngo na marán i kándi má gam gam sáhár, ki á di da tángni kamu sáhár. Ngorer nák arkip i mátán ái Káláu. ¹⁵^mNgo gama longoi ngorer, ki a ngoro matananu Israel di kip talmi namnam er a tari ái Káláu si di i pokon bia. I pinpidan a parai sur di ngoromin, “Ái rung di kip talmi marán, dikte kipi arwat mai kándi sáhár. Mái rung di kipi mudán, á di mul dikte kipi arwat mai kándi sáhár.”

Atul á kálámul ditula han ur Korin suri eran páksi artabar

¹⁶Balang a málmálas sur gam, má iak para agas Káláu suri ákte amálmálas i bál ái Tito mul sur gam. ¹⁷Kabin a lala nem suri na bali mák gam má nák tangan gam, ákte hol páksi ngo na han suri laum gam. Ngorer i pákánbung gim gátnai suri ngo na laum gam, ki ák tu sangar i mángát sang suri han. ¹⁸Má gimá tarwai mul i kesá tur gim, koner di párngai i katbán bos tám ruruna suri kán him mai lain arbin. ¹⁹Bos tám ruruna di mák ilmi ngo a lain kálámul má di ruruna on suri na lain ololoh i kamu artabar minái, má ngorer dik ilwa pasi suri na tiklik mam gim. Gima kipi artabar erei má ololoh on má tar nokwan

^k 8:9 Mat 8:20; Pil 2:6-7 ^l 8:12 Mar 12:43-44 ^m 8:15 Kal 16:18

on. Gima longoi ngorer suri dák árnga Konom, má nák inngasi mul i kángim nemnem suri tangan rung erei di sáhár. ²⁰Má namur ngo gima kipi artabar urami Ierusalem, ái na tiklik mam gim suri koion á tekes na worwor sáksák suri táit gim longoi mai lala pirán tabal minái. ²¹Má ngorer na gim no sang gima kipi artabar minái suri matananu dák mákái ngo gim lain loloh timani. Ngo gima longoi ngorer, ki na talas ngo bos táit no gim longoi na nokwan i mátán ái Káláu má i mátán matananu mul.

²²Mái sár á iau káp ina te han melek suri mák gam. Ina tarwa táilnai aru kálámul minái má kes mul á tur gim na tiklik mam diar uratung narsá gam. Ái ákte inngas tari ur si gim ngo a málmálas i bál suri artangan i him si Karisito. Má kabin a tumran i kán hol sur gam ngo gama long artálár pasi er gamáte turpasi tungu, ngorer ák lala gasgas i bál suri tangan gam. ²³Má ngo tekes na gátna kalar ditul, ki gama para talsa ditul ngoromin. Ái Tito kesá turang giur lu him tiklik suri tangan gam. Má aru tám ruruna erei ditul han tiklik, á diar diar kiláng i bos tám ruruna min Makedoniá, má kándiar liu a inngasi árárnga ur si Karisito. ²⁴Pákánbung ditula hut iatung narsá gam, gama árár pas ditul mai lalain bál gam. Kamu tatalen ngorer na inngas tari kamu armámna uri narsá gim má nák para aposoi suri dáh gimá laes sur gam. Má namur, bos tám ruruna ái rung di tarwai aru kálámul minái, da longrai suri kamu armámna má dák mánán ngo táit gim parai sur gam a támin.

9 ¹Iau mánán ngo a mon i kamu gasgas suri artangan mai artabar minái, má ngorer kápte ina balbal le ur si gam suri á táit minái. ²Iakte para agas gam i mátán tan kálámul til main Makedoniá. Iau parai si di ngo i tangkabin i bet nabung, gam á bos tám ruruna á Girik gamáte eran suri támri bos tám ruruna á Ierusalem. Má kamu gasgas suri artabar a apturi bál di ái rung til Makedoniá, má onin dik nem suri artangan mul. ³⁻⁴Má ngorer iak tarwa táilnai atul á kálámul erei suri tangan gam i eran i kamu artabar suri na káp wáráh i dáníh iau parai sur gam. A tumran i kak hol ngo gama long artálár pasi kamu oror, má iak parai ngorer singin tan Makedoniá. Iau nem i gam ngo gama eran kuluk ngorer iakte parai ngo gama ngoi. Iau parai ngorer kabin i pákánbung ngo ina hut narsá gam suri kipi kamu artabar, te til Makedoniá da tiklik mam iau. Má ina rumrum ngo da mákái ngo kápte gam eran i kamu artabar. Má gam mul gama rumrum ngo kápte gam long arwat pasi. ⁵Má suri á lala támin artabar er gamáte oror mai ngo gama tari, káp iau te nem i tekes suri na parai ngo iau tari duk i gam kabin iau kis i katbán i gam on á pákánbung erei. Ngorer iak tarwai atul á kálámul erei ditul má táil i iau. Má namur ngo ina hut, ki kamu artabar ákte eran pagas.

^a 8:24 2Ko 7:13-14 ^o 9:1 2Ko 8:1-7

Matananu Korin da artabar mai gasgas

⁶P Gama hol páptai táit minái. Tám himhimna ngo a soi mudán namnam sár, na il pasi sang i mudán. Má koner a soi marán, ái na ili marán. ⁷Keskeskes sang na hol tangrai be ngo dánih a hol pasi er a kuluk ngo na tari, ki erár nák tari sang. Koion na artabar mai bál temes kabin lite kálámul a tari duk on. Ái Káláu na laes suri kálámul a artabar mai gasgas. ⁸Ái Káláu a arwat suri na tari marán si gam má gamák tabir mai, má ngorer gamák tungai tángni tan lite. ⁹Kálámul a lu tar sarai dánih a mon singin, ái a ngoro kálámul erei pinpidan a worwor suri ngoromin,

“Kálámul a lu tar sarai táit tili kán omobop suri tángni bos sáhár, ái Káláu na hol páptai kán lain tatalen ákákliis.”

¹⁰Ái Káláu a lu tari wán kábau singin tám himhimna, mái Káláu sang a lu apakta pasi namnam er tám himhimna a lu ani. Má ái sár mul na tángni kamu sáhár má na tari marán sang suri ngorer kamu lain tatalen án artabar na lu kopkom hanhan. ¹¹Ái Káláu na lu tabar gam mai marán suri gamák tungai tángni tan lite kálámul. Má pákánbung gima kipi kamu artabar ur si rung di sáhár imi Ierusalem má da mákái ngorer, ki dák ot kuluk uri narsán ái Káláu.

¹²Ngorer aru á lain táit na tapam hut tili kamu artabar. Kamu artabar na tángni sáhár káián bos tám ruruna imi Ierusalem. Má kes mul, na apuar pasi kándi tilik parpara agas ur si Káláu. ¹³Kabin i kamu artabar, ái rung imi Ierusalem da para agas Káláu kabin i kamu ruruna i lain arbin sur Karisito má gamá mur on, má kabin gam tari marán si di má singin tan lite mul. ¹⁴Má na lala bop i bál di sur gam má dák sung Káláu sur gam kabin i tilik artangan a tari si gam má ngorer gamá tángni tan lite. ¹⁵Gita parpara agas uri narsán ái Káláu suri kán lala artabar er a tuan alal! Artabar erei kápate arwat ngo gita wás pas noi!

Ái Paulo a para talsai kán tur tiklik mam Káláu

10 ¹Iau Paulo iau sung gam ngo gama lain hol be. Te di lu parai ngo pákánbung iau lu le uri narsá gam, kak tan worwor a tuan lu rangas, mái sár pákánbung ngo git lu mákmák arsuar, iau lu mátut suri worwor ngorer. Mái sár inái iak longoi matngan worwor án armámna má arabálbál uri narsá gam ngorer ái Karisito sang na han worwor ngoi mam gam. ²Ngorer iak sung gam suri gama longrai táit ina parai. Káp iau te nem ngo ina wor rangas uri gam i pákánbung iau mák gam. Mái sár ngo kápgamte anokwai taun er i katbán i gam, ki nák apturi balang

¶ 9:6 Kis 11:24-25 ¶ 9:9 Sak 112:9 ¶ 9:10 Ais 55:10 * 9:11 2Ko 1:11, 4:15

† 10:1 1Ko 2:3 † 10:2 1Ko 4:21

suri inak wor rangas uri rung er di hol on ngo iau worwor tili kak torahin holhol er til main i naul bim má kápte ngo holhol si Karisito. ³A támin gim liu main i naul bim. Máí sár máhán gim kis imi katbán, kápte a ngoro máhán til main i naul bim, má kápte gim mur i tatalen án arup til main i naul bim mul. ⁴Má papam gim lu arup mai, kápte a ngoro papam til main i naul bim. Kápte. Áá, kángim tan papam gim lu arup mai, a mon i rakrakai káián ái Káláu on, mák lu taráp sarai rakrakai si Satan. ⁵Te kálámul alatung kándi aratintin a parai lite alari dánih a parai ái Karisito. Gim lu taráp sarai kándi aratintin. Má te mul alatung di lu apakta pas di sang má dik lu longoi matngan aratintin er a lu bangbang kári holhol kán kálámul suri na káp mánán i Káláu. Gim lu taráp sarai mul i kándi aratintin. Bos kálámul er kápte di ruruna i Karisito, kándi holhol a ngoro kurtara gim lu kabat pasi. A ngoro gim tola pasi kándi holhol uri kamkabat suri kándi holhol nák lu taram masik i Karisito. ⁶Má ngo ina mákái ngo ákte hau kunlán i kamu taram uri narsán ái Karisito, ki inak tari rangrangas án worwor si rung er kápte di taram.

⁷Koion gama longra pasi worwor bia sár. Gama ser pasi be i támin worwor. Tekes alatung a kaiang pasi ngo ái Káláu ákte sormángát tari ngo ái a tur kiláng i Karisito, má ngo á iau kápte. Erei kápte a támin. Kálámul er na bali hol kuluk má nák mákái ngo ái Káláu ákte tari singing mul á nokwan suri tur kiláng i Karisito. ⁸Á iau iau lala hol apakta i tiling kiskis a tari singing ái Káláu má kápte ina rumrum suri. A tari rakrakai singing, máí sár kápte a tari singing suri ina long sáksáknai kamu ruruna. Kápte. A tari suri ina adikái kamu ruruna nák tur dik. ⁹Worwor minái iau le on i kak tan pákán ram, kápte iau le on suri amátut i gam. Kápte. ¹⁰A támin ngo te di lu parai uri iau ngo, “Worwor erei i kán tan pákán ram a taun má a rangas, máí sár i pákánbung git lu mákmák arsuar mai, git mákái ngo ái á kesá piráh piráh má kán worwor a marará.” ¹¹Dikte mákái ngo i pákánbung iau le i pákán ram, kak worwor a lu taun mák lu rangas. Gama atalsai si di ngo ina longoi ngorer sár mul i pákánbung ina mákmák arsuar mam gam.

¹²Á iau káp ina te para agas iau ngorer i bos angagur án apostolo. Á di di lu para agas di sang, máí sár di lu tohtohpas mam di sang ngo di tuan kuluk pala. Keskeskes tili di a lu toh arwat on mai kesá tur di sang. Di á tilik ngul! ¹³⁻¹⁴Ái Káláu ákte bin pas gim suri kán him, má ákte obop páksi kángim bos arlih er gima han ur ái. Gam er Korin gam imi katbán i pangkus minái, má gam mánán ngo á gim á tan bos mulán kálámul gim han uri narsá gam mai lain arbin sur Karisito. Kápte gim lu han uri malar er ái Káláu kápate tarwa gim ur ái, má kápte gim lu kaiang pasi him er gim sang kápte gim longoi. Gima parai sár i him er ái Káláu a tarwa gim

▼ 10:4 Epe 6:13-17 * 10:8 2Ko 13:10 × 10:13-14 Rom 12:3

suri longoi. ¹⁵Á gim kápte gim kaiang pasi ngo gimáte han uri malar er ái Káláu kápte a tarwa gim ur on, má kápte gim kaiang pasi mul i him erei tan lite dikte longoi. Auh, kápte. Gim lu kis pagas i arlih er ái Káláu ákte obop gim on. Má sár gim ngangai ngo kamu ruruna na maras, má ngorer kángim him i katbán i gam na lu pakpakta hanhan. ¹⁶Ki erár má gimák long arwat on suri gimák han sorliu gam uri lite pokon er bos kálámul kápte be di longrai lain arbin ái. Má ngorer kápte gima ngorer di lu para agas di sang ngo di longoi him er tan lite dikte longoi i kándi arlih.

¹⁷Pinpidan a parai ngoromin,

“Ngo tekesi kálámul a nem ngo na butbut mam tekes,
ki na butbut mam Káláu suri táit er a longoi mam git.”

¹⁸Pákámbung ngo kálámul a parai ngo ái a kuluk i di á tan lite, kápte a sálán ngo ái Konom a sormángát suri ngo kálámul er a kuluk. Auh, kápte. Ái Konom a sormángát suri kálámul ngo a kuluk e ngo ái Konom sang a parai ngorer.

Tatalen si Paulo kápate artálár mai tatalen káián tan angagur án apostolo

11 ¹Iau nem ngo gama longrai be i kang kesi sápkín holhol sár. Áá, iau nem on ngo gama longra iau be. ²Ái Káláu a mos kalar gam suri koion gama káián lite, má sár gama káián masik sang. Má iau mul iau mos kalar gam ngorer. Á iau iakte tar kalar gam ur káián kes sár á kálámul, ái Karisito sang, suri inak rusan tar gam ngorer i kalik átlái a lu muswan ur singin kálámul er ákte sormángát suri na kila pasi. ³Mái sár iau bunbun mam gam na káp agur tar gam ái Satan uri sápkín, ngorer a longoi mam Iwá, má gamák tápsang pas tili kamu ruruna muswan i Karisito. ⁴Áá, iau bunbun ngorer kabin iakte mákái ngo kápate rakrakai si gam suri sormángát pasi angagur uri katbán i gam. Ngo tekes na han narsá gam mák arbin sur Iesu er a lite alari Iesu gim lu arbin mai narsá gam, gam lu sormángát pasi. Má ngo te di parai tanián er a lite alari Tanián a Pilpil tungu gamáte kipi, gam lu bál pasi. Má ngo gam longrai arbin a lite alari lain arbin er gamáte atur páptai tungu, ái mul gam lu bál pasi. Áá, a malmu si gam suri gama sormángát pasi kándi bos angagur ngorer.

⁵I kak holhol iau hol on ngo bos tám angagur án apostolo erei, di ngoi ngo kándi him a lala kuluk suri kaiak, má kápte. Á di di kaiang pasi ngo ái Káláu a tarwa di má gamá hol on ngo á di á tan kálámul kuluk si Káláu, má kápte sár. ⁶Páksiai ngo káp iau te kip timani aratintin suri

¹ 10:17 Ier 9:24; 1Ko 1:31 ² 10:18 1Ko 4:4 ³ 11:2 Epe 5:26-27 ⁴ 11:3 Tgk 3:4, 13
⁵ 11:4 Gal 1:8-9 ⁶ 11:5 1Ko 15:10; 2Ko 12:11 ⁷ 11:6 1Ko 2:1, 13

ngádáh ina worwor ngoi má nák lain siror i kak worwor, mái sár iau mánán kuluk i midán ái Káláu. Gam talas kuluk uri kak tatalen ngorer kabin gamáte longra iau marán pákán iakte arbin mai lain arbin, má gamáte mák tangrai kak liu i pákánbung iau kis i katbán i gam.

⁷Tungu káp iau te sung gam ngo gama hul iau suri kak arbin mai lain arbin si Káláu narsá gam. Kápte. Iau lu him pasi táit ák artálár mai kang kis. Iau agengen pas iau ngorer suri gamáng kipi kiskis pakta narsá Karisito. Ngádáh, kápate nokwan ngo iau longoi ngorer? ⁸Er iau him i katbán i gam, bos tám ruruna tili tan lite malar di supan iau. A ngoro iau sikip di suri akulukna gam. ⁹Má marán pákán iau sáhár i pákánbung iau kis main narsá gam, mái sár káp iau te tari taun ur si gam. Rang buhang er bos tám ruruna til Makedoniá di han ur main Korin ki dik tángni kak sáhár. Til tungu sang káp iau te lu sung gam, má káp ina te lu sung gam mul namur sur te táit ngo iau sáhár suri. ¹⁰Git talas ngo ái Karisito a lu parai muswan masuk. Má dánih iau parai si gam inái a muswan ngorer i worwor si Karisito. Kápte kes tili balis no á Girik na tur kári kak worwor suri táit iau longoi má káp iau te kip arsupan suri. ¹¹Kol iau him bia kabin káp iau te mámna gam, be? Auh, kápte. Ái Káláu a mánán on ngo iau mámna gam.

¹²Bos angagur án apostolo di lu sung gam suri pirán tabal. Mái sár á iau kápte ina lu sung gam ngo gama lu anokwa iau suri kak arbin mai midán ái Káláu i katbán i gam. Ngorer i pokon dáh di arbin ái, kápdate arwat suri parai ngo di arwat mam iau. Á di di kip pirán tabal suri kándi him má á iau kápte. ¹³Tan matngan kálámul ngorer di á tan angagur án apostolo, kándi him suri agur pasi kálámul mai kukai tatalen án apostolo káián ái Karisito. ¹⁴Má kápte gita sodar kabin ái Satan a lu kukai tatalen kán angelo tili talas. ¹⁵Má kápte ngo táit án sodar mul ngo bos toptop si Satan di lu arkeles i kándi tatalen má murmurwasu i tatalen káián bos apostolo muswan, suri tan kálámul dák hol on ngo á di á toptop muswan si Káláu Tám Nokwan, mái sár kápte. Ái Káláu na nánwái kándi sápkín má nák arangrangas i di namur artálár mai kándi tatalen.

Ái Paulo a lu áslai rangrangas kunán lain arbin

¹⁶Ngorer iakte para táilnai, káp iau te nem ngo gama hol tari uri iau ngo iau ngul. Má páksiai gam hol tari uri iau ngo iau ngorer, keskam gama mángát pas iau má inak worwor má gamák alongra be suri táit ina para te mudán on sur iau. ¹⁷Ái Konom kápte a parai singing ngo ina para ngoromin. Mái sár, kabin iau nem i panpan palai táit di parai uri iau á bos angagur án apostolo, ina mur i kándi tatalen án worwor má inak wor ngorer i ngul. ¹⁸A marán te di erei i katbán i gam di lu mur i tatalen án

^f 11:7 1Ko 9:18 * 11:8-9 2Ko 12:13; Pil 4:15-16

naul bim mai para agas kalengna di sang má gamá lu longra pasi kándi worwor. Ngorer gama alongra má inak parai si gam á muswan sur iau.

¹⁹Gam hol on ngo gam á tan polon á hol, ngorer gamá páksiai ngul ák worwor mam gam. Má kabin gamá lu longrai tan ngul, ki iak talas má ngo gama longra iau má inak parai kak ngul ur si gam. ²⁰A támin ngo gam sormángát pas rung di putai suk i amu pogong, má di tor gam pasi kamu tan minsik má dik han arahi, ngo di lu bari nis gam, má dik lu sak talum gam uri lalin i di sang, ngo di lu posri ar gam. Gam te tu bál tar gam suri dik lu longoi ngorer mam gam. ²¹^hNgádáh, gam hol on ngo gim tan toktokon kálámul kabin kápgrimte lu abilbilingna gam ngorer? Kol gim lu rumrum? Kol gima ot keskam gut, be?

Inái ina longoi tatalen kán ngul má inak para apakta pas iau suri tan matngan táit ái rung er di butbut mai. ²²Ngádáh, á di masik á rang natun Ebaraió? Á iau mul kesi natun Ebaraió. Ngádáh, á di masik á matananu Israel a kára pas di ái Káláu? Á iau mul kesi kakun Israel a kára pas iau ái Káláu. Ngádáh, á di masik á rang kopkom i Abaram? Á iau mul kesá sumlahin ái Abaram. ²³ⁱNgádáh, di sár di toptop káián ái Karisito? (Awái! Inái má iak worwor ngoro kesi tilik ngul.) Ina parai ngoromin, iau lala kuluk si di no sang. Iakte ngesmat mai lala him, má dikte lu balbal kabat pas iau uri rumán batbat kalar. Marán pákán dikte lu rapis sáksákna iau, má iak lu bal mákmák arsuar mai minat má kápte iau lu mat. ²⁴^jAlim á pákán iau kipi atul i sángul mai asiu á bus singin bos tátáil kán tan Iudáíá. ²⁵^kAtul i pákán di rapis iau mai gáh. Kesá pákán di bás iau mai hat má pátum ina mat. Atul i pákán iau hiru mai mon. Iakte bokbok tangrai lontas kesá kunlán pákán libung má kesá kunlán pákán nas. ²⁶^lIakte lu balbal tangrai dolon sál, má ák lu pátum ngo ina lu hiru i tibin má i limán bos tám siksikip má i lim di á rang tili iau á bos Israel mái rung tili risán mul. Ákte lu pátum ngo ina hiru i tara bimán rum má iatung tangrai pokon mau má ada i lontas mul. Má ákte lu pátum ngo ina hiru i lim di ái rung di kaiang pasi ngo di rang buhang i Karisito. ²⁷Iakte lala songsong má ngehgeh mai him. Marán pákán iau lu pán rákna má káp iau lu kip timani boptin. Iau lu áslai matpám má iak lu sák suri dan mul. Marán pákán iau liu bia, kápte iau lu namnam. Iakte áslai gáwár má káp kak te bobor. ²⁸Káp ina te utung pas noi bos táit iau arsuar mai, má ina tu utung pasi sár i kesá támin táit iau lu áslai i bosbos bung. Má táit er a ngoromin: iau lu lala konngek suri tan tám ruruna no. ²⁹Ngo kes káp kán te rakrakai, ki á iau mul iau áslai ngorer. Ngo kes dikte lam bengtai uri sápkín, ki á iau a lu lala málmálas i balang suri.

³⁰Káp iau te nem suri ina butbut, ái sár iau nem suri para apos tari ngádáh a tangan pas iau ngoi ái Káláu i tan pákánbung káp kak te

^h 11:21-22 Pil 3:5 ⁱ 11:23 Apo 16:23 ^j 11:24 Nag 25:3 ^k 11:25 Apo 16:22, 14:19

^l 11:26 Apo 9:23, 14:5

rakrakai. ³¹Ái Káláu, koner di lu árngai ákákliis, má ái á kákán ái Konom Iesu, ái a mánán ngo káp iau te angagur. ³²^mTungu ái Káláu a lala tangan pas iau ngoromin. Ami Damasko tátáil a kis i lalin kabisit Aretas a artari ur singin bos tám mákmák kalar suri da pánpán kursál i bimán rum á Damasko sur iau, má ngo da mák iau ki dák tola iau. ³³Mái sár, te rang táring bos tám ruruna di dung iau i kesá kudut má dik asih iau uradi bim tili mátán buat i bat má iak han pas, ngorer kápдите tola iau.

Ái Paulo a para talsai kán inan urami naul bát

12 ¹Káp iau te hol on ngo butbut a lain táit. Mái sár bos angagur án apostolo erei di hol on ngo dikte mákái mákmák, ki ák inngas tari ngo a mon i kándi nokwan ngoro bos apostolo muswan. Ngorer ina worwor te mudán mul, má inái ina bit gam suri kak bos mákmák iakte mákái má tan apapos ái Konom ákte tari singing. ²Iau lain hol páptai sang ngo ákte arwat mai kesá sángul mai ahat á bet palai, ái Káláu a long pas iau urami átuil naul bát uri kuir pokon erei a lu kis ái. Káp iau te talas ngo taniang masik a han ur on á pokon erei ngo kápán páplun i iau mul a han turán taniang. Ái Káláu masik sár a mánán on, má á iau kápte. ³Ina bali parai mul. Káp iau te mánán on ngo táit minái a tapam hut i kápán páplun i iau turán taniang, ngo a tapam hut i taniang sár. Ái Káláu masik sár a mánán on. Má táit iau mánán on a ngoromin. ⁴Ami i kuir pokon er a kis ái sang ái Káláu, iau longrai tan táit er kápate arwat ngo gita pálásí mai worwor. Má tan táit erei a mon mul i artur kalar ur on suri ngo koion ina para sarai singin tan kálámul. ⁵Iau arwat ngo ina butbut suri kak inan urami bát, má káp iau te nem on. Ái sár iau nem i para apos tari ngádáh a tangan pas iau ngoi ái Káláu i tan pákánbung káp kak te rakrakai.

⁶Má ngo ina han parai kak inan urami bát, káp ina han te ngoro ngul mai parai ngoromin kabin iau parai muswan. Mái sár káp iau te nem ngo gama hol apakta i iau kabin i kak bos apapos, pasi káp ina te worwor suri mul. Iau nem sár ngo gama mák tangrai kak tatalen má longrai kak worwor, ki namur gamák mánán pasi ngo iau apostolo muswan si Káláu ngo kápte.

Ái Káláu a lu tari rakrakai si Paulo i pákánbung kápte a lu mon i kán rakrakai

⁷ⁿÁá, ái Káláu a tari singing á alal án mákmák ngorer, má kabin iau mákái matngan apapos ngorer, ki nák malmu singing suri sángwái ngisang. Ái sár ái Káláu kápate nem ngo ina longoi ngorer pasi ák tari taun singing. A ngoro ái Satan a susuk iau mai surwán gáh má kán tu

^m 11:32-33 Apo 9:23-25 ⁿ 12:7 Iop 2:6

kalsir min i kápán páplun i iau. ⁸Atul i pákán iau tang mai ur si Káláu suri nák long palai alar iau. ⁹°Mái sár a parai singing ngo, “Kak artangan uri narsam a sorliwi kam taun. I pákánbung iáu merok, kak rakrakai a hau kunlán i katbán kam merok.”

Má ngorer iak lala parmat suri parai ngo káp kak te rakrakai, kabin i pákánbung iau toktok, ki ái Karisito sang a lu arakrakai i iau mai kán rakrakai. ¹⁰Má kabin iau nem suri ngisán ái Karisito da árngai, ngorer ák tumran i balang ngo káp kak te rakrakai. Má ák tumran i balang mul suri arabilbiling di longoi mam iau, má suri tan taun a kabat iau, má suri rangrangas iau lu banai, má suri marán rogorogo a lu som kusai kak him. Iau mánán ngo i pákánbung a lu bokoh i kak rakrakai, ák lu mon i kak rakrakai.

Ái Paulo a bunbun mai bos tám ruruna mák arakrakai i di

¹¹°Awái, iakte tatalen má ngoro ngul, mái sár á gam gam pus kábulung suri iak longoi ngorer! Á gam á bos kálámul er ngo gama han tur singing, mái sár kápte gam longoi ngorer. Ái rung er gam hol apakta pas di ngo di á bos apostolo muswan, di lu parai ngo kándi kiskis án apostolo a pakta si gim. Má di lu parai mul sur iau ngo á iau á piráh piráh án kálámul. Áá, a támín ngo iau piráh piráh án kálámul, mái sár kang kiskis án apostolo kápate idi lal i kándi kiskis án apostolo ái rung er gam hol apakta pas di. ¹²°Káp iau te puplir mai kak him án apostolo i katbán i gam suri lam pas gam ur si Karisito, má him erei gim lu longoi a han tiklik mai tara akiláng má rakrakai án him ái Káláu a longoi mai lim gim. ¹³°Má dánih iau longoi i katbán bos tám ruruna i tan lite pokon má káp iau te longoi ur si gam? Iau lu kipi pirán tabal si di, má káp iau te lu sung gam sur te pirán tabal. Ngádáh, iau longoi sápkín narsá gam á ngorer? Má ngo gam hol on ngo iau longoi sápkín, keskam, gama hol palai kak sápkín.

¹⁴Mákái, minái má iak eran suri ina laum gam i átuil pákán, má káp ina te tari taun si gam i kak inan minái. Káp iau te nem i kamu minsik, iau nem sár i gam. Gam mánán ngo gengen kalik kápate lu songsong suri táit na tari si kákán mái mánán. Auh, kápte. Ái kákán mái mánán sang diar lu songsong pasi táit ngo diara tari singin nat diar. ¹⁵Pasi á ngoromin iak lala laes suri ina sira pala noi kak bos táit má kang kunlán liu mul suri tangan gam. Kak lala armámna narsá gam a tuan sorsorliu taladeng. Má suri dáh gam kosoi mai mudán armámna sár?

¹⁶Gam no gam sormángát ngo káp iau te kip te pirán tabal si gam suri him iau longoi i katbán i gam, mái sár te tili gam di parai ngo iau lu longoi wak mam gam má iak lu agur pasi kamu pirán tabal i lite sál. ¹⁷Ngádáh, tan kálámul erei iau dos pala di ur main narsá gam tungu,

° 12:9 Pil 4:11-13 ° 12:11 2Ko 11:5 ° 12:12 Rom 15:19 ° 12:13 2Ko 11:9

di lu bari nis gam? ¹⁸ Má iau sung Tito suri ák laum gam má iak tarwai kes mul á buh git er tiklik mam Tito. I pákánbung ái Tito a kis iatung i katbán i gam, ngádáh? A agur pasi kamu minsik mul, be? Auh, kápte. Má gam mánán sang ngo giur tur tiklik sár mai kángiur kunlán hol, má kángiur tatalen a tukesi matngan sár.

¹⁹ Lain rang buhang, gam hol on gut ngo pákán ram minái iau le on, iau le on suri panpan kári tan táit gimáte longoi má gimáte parai. Auh, kápte. Kángim bos tatalen gim longoi i mátán táil ái Káláu ngorer i bos toptop si Karisito. Má kápte iau parai bos táit min suri panpan kári kángim tatalen uri narsá gam. Ái sár bos táit no gim longoi má parai si gam, a suri arakrakai i gam sang. ²⁰ Iau bunbun ngo pákánbung ina laum gam má iak mákái kamu tatalen, káp ina te laes suri. Má á gam gamák matai longrai kak worwor i pákánbung ina mákái dánih gam longoi. Iau bunbun ngo ina mák gam gam tungai longoi bos tatalen ngorer i tatalen án arngangar arliu i gam, má bálsák uri kesá tur gam, má aposoi bál mos. Iau bunbun mul ngo ina mák gam gam tungai kis arsagil uri toltolom boh, má para sáksáknai má worwor kodong i rang tur gam, má hol akulukna pas gam sang, má tatalen án rogorogo. ²¹ ^tÁ iau iakte lala parmat mam gam, mái sár inái iau bunbun ngo i pákánbung ina bali han suri laum gam, kángit Káláu na arumrum iau i mát gam bul. Iau bunbun ngo ina mákái marán si gam er gam lu longoi sápkín til tungu, kápgamte hol kaleng be alari kamu sápkín tatalen ngorer i lala durwán sápkín má bop tiklik mai wák kán lite má ararit sara. Ngo kamu tu longoi be á bos tatalen ngorer i pákánbung ina han uratung narsá gam, ngorer ki inak tang kunán.

**Ái Paulo a akeng i di suri da tur rakrakai
mai kándi ruruna má lain tatalen**

13 ¹ Minái má kak átuil pákán inak han laum gam. Má ngo a mon i te kálámul alatung di nem i atiutiwi tan lite suri te táit dikte longoi a sák, Buk Tabu a parai ngoromin, “Ngo aru ngo atul á kálámul a tukesi i kánditul worwor uri kálámul er a longoi sápkín, ki ngorer a adikái kánditul worwor ngo a muswan.” ² Iakte akeng i gam tungu i pákánbung iau laum gam i áruán pákán. Má inái ngo iau kis tepák, iakte lu bali akeng i gam mul. Má i kang kalkaleng min, káp ina te balbalan di ái rung di longoi sápkín tungu má tan lite mul ngo da longoi sápkín. ³ Ái Karisito kápte a lu him mai merok má balbalan gam suri kamu tatalen. A lu him mai rakrakai suri anakwa gam. Má te tili gam er gam nem ngo ina apos tari ur si gam ngo kak worwor a ngorer ái Karisito sang a worwor mam gam. Ngo gama mák iau má iak lu wor rakrakai ur si rung er di longoi sápkín, ki gamák

^s 12:18 2Ko 8:6, 16-18 ^t 12:21 2Ko 13:2 ^u 13:1 Nag 19:15; Mat 18:16; 1Ti 5:19

mák ilmi sang ngo a támin. ⁴ʷA muswan, tungu ái Karisito a hut ngoro kálámul sár má káp kán te rakrakai, má dik bás páptai uri kubau kus má ák mat. Má sár mai rakrakai káián ái Káláu, onin a liu. A ngorer mul á gim er gim kes mam Iesu Karisito, gim áslai rangrangas má merok ngorer ái sang a áslai. Má sár gim liu tiklik mai, kabin gim atur páptai rakrakai si Káláu, má ngorer gimá him i katbán i gam mai kán rakrakai.

⁵ʷGama tirtirwa i gam besang suri gamák mánán pasi ngo gam liu ngorer i tám ruruna muswan a liu ngoi. Ngádáh, kápgamte talas ngo ái Iesu Karisito a kis er i gam keskeskes? Gama toh pas gam sang, má ngo gamáte liu arwat mai tám ruruna muswan, ki gamák mánán pasi ngo ái Karisito a liu er i gam. ⁶Má iau ruruna ngo i pákánbung er sang, gama talas mul ngo iakte long artálár pasi kak artohtoh ngo iau á apostolo muswan sang. ⁷Iau sung Káláu suri koion gama longoi sápkín. Pákánbung iau sung ngorer, kápte ngo suri tan kálámul dák hol on ngo iau lain apostolo. Kápate lala támin táit uri narsang ngo tan kálámul di hol on suri kak him ngo kápate obop te lain wán. Kápte. Iau sung ngorer kabin iau nem i gam suri gama tungai longoi tatalen a nokwan. Ái á táit er a lala támin uri narsang. ⁸Kak talar sang ngoromin. Iau lu peplai sál suri koion á tekesá táit na bangbang kári lain arbin, má káp ina te long tekesá táit suri tur kári mul. ⁹Gim lu parmat i pákánbung gam lu tur rakrakai. Páksiai ngo tan kálámul di mák gim má dik lu hol on ngo gim á bos piráh piráh. A kuluk sár. Ngo gam tur dik pagas, gima laes. Kángim sung ur si Káláu ngo na lu anakwa gam suri ngorer kamu ararguna mam Káláu má mam gim na kuluk kaleng. ¹⁰ʷIau le i bos táit minái onin i pákánbung iau kis tepák alar gam suri gamák anakwa gam besang, má namur inak han hut si gam. Ngo gama longoi ngorer, ki káp ina te wor rangas uri gam mai rakrakai a tari singing ái Káláu. Áá, a tari rakrakai singing ái Káláu, mái sár kápate tari singing suri inak long sáksáknai kamu ruruna mai. Kápte. A tari suri ina adikái kamu ruruna nák tur dik pagas.

¹¹Rang buhang, suri arahrahi kángim worwor minái, ina para ngoromin si gam. Gama parmat, má gamák anakwa kalengna gam suri náng kes kaleng i gam. Má gamák hol páptai kak bos worwor án artangan uri narsá gam, má nák tukes i kamu hol, má gama lu kis matau turán matananu gam liu tiklik mam di. Ngo gama longoi ngorer, ái Káláu Tám Armámna má Tám Tar Moloh, ái na kis narsá gam.

¹²Gama lu árár arliu pas gam mai armámna. Matananu si Káláu til main Makedoniá di tarwai kándi árár ur si gam.

¹³Iau sung suri artangan káián ái Konom Iesu Karisito na kis narsá gam, má suri ái Káláu na asosah i gam mai kán armámna, má suri Tanián a Pilpil na pam tiklikna gam má gamák ararguna talum.

ʷ 13:4 Pil 2:7-8 ʷ 13:5 1Ko 11:28 * 13:10 2Ko 10:8